

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 6216/20

לפני: כבוד השופטת ע' ברון
כבוד השופט ג' קרא
כבוד השופט א' שטיין

העותרים: 1. דרוויש
2. המוקד להגנת הפרט

נגד

המשיבים: 1. היחידה הארצית לחקירת סוהרים
2. הסוהרים שהיו אחראים לכליאת העותר בעודו
קטין
3. מחלקת עררים בפרקליטות המדינה
4. שירות בתי הסוהר

עתירה למתן צו על-תנאי

בשם העותרים: עו"ד נדיה דקה

בשם המשיבים: עו"ד רנאד עיד; עו"ד יונתן קרמר

פסק-דין

השופט א' שטיין:

1. במוקד העתירה מצויה החלטת המשנה לפרקליט המדינה (אכיפה כלכלית) (להלן: ההחלטה) לדחות את עררם של העותרים על החלטתה של פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי) לסגור את תיק החקירה שעניינו תלונת העותר 1 – וזאת, בשל העדר ראיות מספיקות לצורך הרשעה.

2. העותרים מבקשים כי נחייב את המשיבים לבוא וליתן טעם מדוע לא יחזרו בהם מהחלטתם האמורה, יבצעו חקירה נוספת של נסיבות האירוע ובתוך כך יעמדו על מחדליהם אשר, לטענת העותרים, הובילו להקשר הראייתי שגרם לגניזת החקירה. בהקשר זה מעלים העותרים שורה של טענות עקרוניות, החורגות מעניינו האישי של

העותר 1, ובמסגרתן דורשים לבחון את אופן הפעלת סמכותם של המשיבים, ככל שהדבר נוגע לחקירת חשדות בדבר שימוש בעינויים, יחס אכזרי, בלתי אנושי או משפיל על ידי סוהרים; לחייב את המשיבים להגדיר נוהל לבדיקת אירועי אלימות נגד אסירים בכלל וקטינים בפרט; וכן, לוודא את יישום הוראות פקודת נציבות השב"ס 02.04.00 "משמעת – כללים בדבר השימוש בכוח סביר לצורך מילוי תפקיד".

3. העותר 1 – קטין בעת האירוע נשוא העתירה – הגיש את תלונתו בקשר עם האירוע שהתרחש ביום 26.4.2018, במסגרתו הותקף, לטענתו, בידי סוהרי יחידת "נחשון" בעת שהועבר לבית מעצר, באופן שהוביל לפגיעה חמורה באוזנו שהצריכה קבלת טיפול רפואי (להלן: האירוע והתלונה, לפי ההקשר).

4. כמתואר בתגובת המשיבים, בסמוך לאחר הגשת התלונה החלה היחידה הארצית לחקירת סוהרים (המשיבה 1, להלן: יאח"ט) בחקירת נסיבות האירוע. חקירה זו העלתה מספר דוחות שמולאו בסמוך לאירוע על ידי הסוהרים שנכחו בו, בהם מתואר האירוע מנקודת מבטם. דוחות אלו אשר מתארים את שהתרחש בו, ושכאמור נערכו בזמן אמת, מציירים תמונה שונה מזו שנטענה על ידי העותר 1. לדברי הסוהרים, העותר 1 נמנע מלהישמע להוראותיהם, פעל להתססת עצורים אחרים אשר שהו עמו, והתנגד להכנסתו לבית המעצר. עוד עולה מדברי הסוהרים, כי חבלתו של העותר 1 היא תוצאת התפרעותו שלו – וזאת, בניגוד לטענותיו כי הופעלה נגדו אלימות בלא כל סיבה נראית לעין. לא נמצא כל תיעוד דיגיטלי אשר יוכל לאשש או להפריך את טענות מי מהצדדים. לטענת המשיבים, העדר התיעוד הדיגיטלי נובע ככל הנראה מפער הזמנים המפריד בין מועד האירוע לבין הגשת התלונה. לאור הממצאים האמורים, הוחלט ביום 20.6.2019 לסגור את תיק החקירה מחמת העדר ראיות מספיקות.

5. בהמשך לאמור, ביום 9.9.2019, הגישו העותרים ערר על ההחלטה לסגור את תיק החקירה. במסגרת זו טענו העותרים, בין היתר, כי תיעוד החקירה בעניין תלונת העותר 1 מעלה כשלים מבניים מושרשים, בעלי מאפיינים מערכתיים מובהקים ומטרידים. ביום 23.6.2020 נדחה הערר לגופו ונקבע כי "הערכת מכלול הראיות אינה מבססת קיומו של סיכוי סביר להרשעת הנिलונים".

6. מכאן העתירה שלפנינו. במסגרתה שבים העותרים על נימוקי הערר תוך שהם מעלים את טענותיהם העקרוניות בדבר הכשלים בהתנהלות יאח"ט בכל הנוגע לניהול חקירות נגד סוהרים. העותרים מציינים כי עניינו של העותר 1 מהווה פלטפורמה לדיון

בסוגיית הרוחב שעיקרה מעקב ופיקוח לצורך מניעת מקרים של עינויים, יחס בלתי אנושי, אכזרי ומשפיל כלפי עצורים ואסירים.

7. לאחר עיון בעתירה על נספחיה וכן בתגובת המשיבים, הגענו לכלל מסקנה כי דינה של העתירה להידחות על הסף.

8. החלטה בדבר חקירה והגשת כתב אישום מסורה מעצם טיבה וטבעה לרשויות החקירה והתביעה. שיקול הדעת הנתון לרשויות אלו הינו רחב במיוחד, וזאת כפרט בכל הנוגע לדרכי ניהול החקירה ולמסקנותיה (ראו, למשל: בג"ץ 9018/17 טביש נ' היועץ המשפטי לממשלה (26.11.2018)). בית משפט זה איננו מתערב אפוא בהחלטות כאלה, פרט למקרים חריגים וקיצוניים בהם ניתן להצביע על פגם חמור היורד לשורש העניין (ראו, למשל: בג"ץ 1782/19 כוסבה נ' היועץ המשפטי לממשלה, פסקה 24 והאסמכתאות שם (3.9.2020)). כללים אלו חלים ביתר שאת כאשר ההחלטה שלא להעמיד את החשוד לדין פלילי נשענת על העדר ראיות מספיקות, כמו במקרה שלפנינו – זאת, להבדיל מהחלטות המבוססות על העדרו של אינטרס ציבורי (ראו: בג"ץ 5904/20 מנאצרה נ' הפרקליט הצבאי הראשי, פסקה 15 לפסק דינו של השופט מ' מזוז, והאסמכתאות המצוטטות שם (23.11.2020); וכן, בג"ץ 6236/20 פלונית נ' פרקליטות המדינה (24.11.2020)).

9. העותרים לא הצביעו בעתירתם על שום פגם קונקרטי אשר יכול להצדיק את התערבותנו בהחלטת המשיבים.

10. באשר לטענות העקרוניות שהעלו העותרים במסגרת העתירה – ספק רב אם הדברים שהועלו בהן התממשו במקרהו של העותר 1. מטעם זה, אין כל סיבה שנדון בטענות אלו במסגרת הנוכחית.

11. העתירה נדחית אפוא בזאת; אין צו להוצאות.

ניתן היום, כ' בכסלו התשפ"א (6.12.2020).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט